

Γ' ΛΥΚΕΙΟΥ
ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ
ΘΕΩΡΗΤΙΚΗΣ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗΣ

A. ΔΙΔΑΓΜΕΝΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

Άριστοτέλους «Πολιτικά» (A 1, 1 & Γ 1, 1 - 2)

A 1, 1. Ἐπειδὴ πᾶσαν πόλιν ὀρώμεν κοινωνίαν τινὰ οὕσαν καὶ πᾶσαν κοινωνίαν ἀγαθοῦ τινος ἔνεκεν συνεστηκυῖαν (τοῦ γὰρ εἶναι δοκοῦντος ἀγαθοῦ χάριν πάντα πράττουσι πάντες), δῆλον ὡς πᾶσαι μὲν ἀγαθοῦ τινος στοχάζονται, μάλιστα δὲ καὶ τοῦ κυριωτάτου πάντων ἢ πασῶν κυριωτάτη καὶ πάσας περιέχουσα τὰς ἄλλας. Αὕτη δ' ἐστὶν ἡ καλουμένη πόλις καὶ ἡ κοινωνία ἡ πολιτική.

Γ 1, 1-2. Τῷ περὶ πολιτείας ἐπισκοποῦντι, καὶ τίς ἐκάστη καὶ ποία τις, σχεδὸν πρώτη σκέψις περὶ πόλεως ἰδεῖν, τί ποτέ ἐστιν ἡ πόλις. Νῦν γὰρ ἀμφισβητοῦσιν, οἱ μὲν φάσκοντες τὴν πόλιν πεπραχέναι τὴν πρᾶξιν, οἱ δ' οὐ τὴν πόλιν ἀλλὰ τὴν ὀλιγαρχίαν ἢ τὸν τύραννον· τοῦ δὲ πολιτικοῦ καὶ τοῦ νομοθέτου πᾶσαν ὀρώμεν τὴν πραγματείαν οὕσαν περὶ πόλιν, ἡ δὲ πολιτεία τῶν τὴν πόλιν οἰκούντων ἐστὶ τάξις τις. Ἐπεὶ δ' ἡ πόλις τῶν συγκειμένων, καθάπερ ἄλλο τι τῶν ὄλων μὲν συνεστώτων δ' ἐκ πολλῶν μορίων, δῆλον ὅτι πρότερον ὁ πολίτης ζητητέος ἢ γὰρ πόλις πολιτῶν τι πληθός ἐστιν. Ὡστε τίνα χρὴ καλεῖν πολίτην καὶ τίς ὁ πολίτης ἐστὶ σκεπτέον. Καὶ γὰρ ὁ πολίτης ἀμφισβητεῖται πολλάκις· οὐ γὰρ τὸν αὐτὸν ὁμολογοῦσι πάντες εἶναι πολίτην· ἔστι γὰρ τις ὃς ἐν δημοκρατία πολίτης ὢν ἐν ὀλιγαρχία πολλάκις οὐκ ἔστι πολίτης.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ:

A. Να αποδώσετε στη νέα ελληνική το απόσπασμα : "Ἐπειδὴ πᾶσαν πόλιν ὀρώμεν ... ἐστὶ τάξις τις".
(Μονάδες: 10)

B1. Στην αρχή των "Πολιτικῶν" του ο Ἀριστοτέλης αποτιμώντας την αξία της "πόλεως" στη ζωὴ των ἀνθρώπων διατυπώνει μία ἀπὸ τις θεμελιώδεις θέσεις της πολιτικῆς φιλοσοφίας του. Να την καταγράψετε αναλύοντας παράλληλα τη συλλογιστικὴ πορεία με την οποία καταλήγει σε αὐτή.
(Μονάδες: 10)

B2. Ποια ζητήματα διατείνεται ο Ἀριστοτέλης ὅτι ἀνακύπτουν στην ἐπισκόπηση "περὶ πολιτείας" και για ποίους λόγους; Ποια μέθοδο ἐφαρμόζει ο φιλόσοφος προκειμένου να διερευνήσῃ τη συγκεκριμένη ἔννοια;
(Μονάδες: 10)

B3. Ποια νέα στοιχεία για την "πόλιν" προσκομίζει ο Αριστοτέλης στο μεταφρασμένο απόσπασμα που ακολουθεί και πώς αυτά συνδέονται με τον τελικό σκοπό συγκρότησής της, όπως αποτυπώνεται στην αρχή της πραγματείας του;

Άριστοτέλους "Πολιτικά" (Α 2, 5)

" Η κοινωνική οντότητα που προήλθε από τη συνένωση περισσότερων χωριών είναι η πόλη, μια κοινωνική οντότητα τέλεια, που μπορούμε να πούμε ότι πέτυχε τελικά την ύψιστη ατάρκεια· συγκροτήθηκε για να διασφαλίζει τη ζωή, στην πραγματικότητα όμως υπάρχει για να εξασφαλίζει την καλή ζωή. Η πόλη, επομένως, είναι κάτι που ήρθε στην ύπαρξη εκ φύσεως, όπως ακριβώς και οι πρώτες κοινωνικές οντότητες, αφού αυτή είναι το τέλος εκείνων κι αφού αυτό που λέμε φύση ενός πράγματος δεν είναι παρά η μορφή που αυτό έχει κατά τη στιγμή της τελείωσης, της ολοκλήρωσής του".

(Μονάδες: 10)

B4. Η «διαίρεση» της ανθρώπινης ψυχής κατά τον Αριστοτέλη.

(Μονάδες: 10)

B5. α. περίφημος, σύσταση, παράκληση: Με ποιες λέξεις του κειμένου από το πρωτότυπο σχετίζονται ετυμολογικά οι παραπάνω; (Μονάδες: 6)

β. πάντων, μάλιστα: Να γράψετε τα αρχαιοελληνικά αντώνυμα των παραπάνω λέξεων

(Μονάδες: 4)

B. ΑΔΙΑΚΤΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

Ἄγανακτῶ δὲ μάλιστα ὧ ἄνδρες, ἐπειδὴν ἀκούσω τῶν μετὰ τούτου τινὸς λέγοντος, ὡς οὐκ ἔστι τοῦτο προδιδόναι, εἴ τις ᾄχετο ἐκ τῆς πόλεως· καὶ γὰρ οἱ πρόγονοί ποθ' ὑμῶν τὴν πόλιν καταλιπόντες, ὅτε πρὸς Ξέρξην ἐπολέμουν, εἰς Σαλαμίνα διέβησαν. Καὶ οὕτως ἔστιν ἀνόητος καὶ παντάπασιν ὑμῶν καταπεφρονηκώς, ὥστε τὸ κάλλιστον τῶν ἔργων πρὸς τὸ αἰσχιστον συμβαλεῖν ἠξίωσε. Ποῦ γὰρ οὐ περιβόητος ἐκείνων τῶν ἀνδρῶν ἡ ἀρετὴ γέγονε; τίς δ' οὕτως ἢ φθονερός ἐστιν ἢ παντάπασιν ἀφιλότιμος, ὃς οὐκ ἂν εὕξαιτο τῶν ἐκείνοις πεπραγμένων μετασχεῖν; οὐ γὰρ τὴν πόλιν ἐξέλιπον, ἀλλὰ τὸν τρόπον μετήλλαξαν, πρὸς τὸν ἐπιόντα κίνδυνον καλῶς βουλευσάμενοι.

(Λυκούργου κατὰ Λεωκράτους 68.1 - 70.1)

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

Γ1. Να αποδώσετε στη νέα ελληνική το παραπάνω κείμενο

(Μονάδες: 20)

Γ2.α. μάλιστα, τὸ αἰσχιστον, καλῶς: Να γράψετε τους υπόλοιπους βαθμούς των παραπάνω λέξεων

(Μονάδες: 3)

Γ2.β. Να γράψετε τους ζητούμενους τύπους για καθεμιά από τις παρακάτω λέξεις του κειμένου:

ἄγανακτῶ: το τρίτο ενικό πρόσωπο της προστακτικής του ενεστώτα στη φωνή που βρίσκεται.

διέβησαν: το δεύτερο ενικό της προστακτικής του αορίστου β' στη φωνή που βρίσκεται.

ἔστιν: τον ίδιο τύπο στο μέλλοντα.

συμβαλεῖν: τον ίδιο τύπο στον ενεστώτα και παρακείμενο στη φωνή που βρίσκεται.

ἠξίωσε: το δεύτερο πληθυντικό πρόσωπο της ευκτικής και προστακτικής ενεστώτα στη φωνή που βρίσκεται.

(Μονάδες: 7)

Γ3.α "Ἄγανακτῶ δὲ μάλιστα ὧ ἄνδρες, ἐπειδὴν ἀκούσω τῶν μετὰ τούτου τινὸς λέγοντος": Να αναγνωριστεί το είδος του υποθετικού λόγου που λανθάνει στο παραπάνω απόσπασμα και να μεταγραφεί στο είδος εκείνο που δηλώνει την «ἀόριστη επανάληψη στο παρελθόν»

(Μονάδες: 5)

Γ3.β. Να χαρακτηρίσετε συντακτικά τις παρακάτω λέξεις του κειμένου.

λέγοντος, πρὸς Ξέρξην, ὑμῶν (το δεύτερο), τῶν ἀνδρῶν, ἐκείνοις

(Μονάδες: 5)